СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ПРАВ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ НА ОСВІТУ ТА ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ В УКРАЇНІ

FORMATION AND DEVELOPMENT OF THE RIGHTS OF INDIVIDUALS WITH DISABILITIES ON EDUCATION AND EMPLOYMENT IN UKRAINE

УДК 76-056.26(477)
DOI https://doi.org/10.32843/2663-6085-2019-13-2-29

Матрос О.О.,
канд. пед. наук,
доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи
Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

Стаття присвячена сутні та особливостям формування прав інвалідів на освіту та працевлаштування. Зокрема, після аналізу довідкової літератури було встановлено, що соціальний захист осіб з інвалідністю є невід'ємною частиною діяльності держави у створенні правових, економічних, політичних, соціальних, психологічних та інших умов для забезпечення прав і можливостей осіб з інвалідністю на рівних засадах з іншими громадянами і здійснює реабілітаційні заходи. Встановлено, що основним суб'єктом державної системи соціального захисту інвалідів в Україні є органи праці та соціального захисту осіб, які керують інформаційним банком інвалідів, які працюють і бажають працювати; мають інформувати людей з інвалідністю про можливості працевлаштування для певних професій; мають подавати до центрів зайнятості списки інвалідів, які бажають працювати, із зазначенням професій і спеціальностей; мають відправляти людей з інвалідністю до центрів зайнятості для професійної орієнтації та працевлаштування; мусять брати участь у розробці програм зайнятості. Дослідження зосереджується на нормативно-правових документах, на яких ґрунтуються права осіб з інвалідністю на освіту, а також на розробку та тестування тих соціально-педагогічних умов, які забезпечать повну соціальну адаптацію інвалідів як у системі міжособистісних внутрішньогрупових та комунікативних зв'язків, а також вищих навчальних закладах. Стаття присвячена питанню професійної реабілітації інвалідів органами праці та соціального забезпечення та Центру професійної реабілітації людей з інвалідністю у просуванні професійної освіти та подальшого працевлаштування.

Ключові слова: *інвалід, Центр професійної реабілітації людей з інвалідністю, реабілітація, освіта, інклюзивна освіта.*

The article is devoted to the essence and peculiarities of the formation of the rights of persons with disabilities to education and employment. In particular, after analyzing the reference literature, it was found that social protection of persons with disabilities is an integral part of the state's activity in creating legal, economic, political, social, psychological and other conditions for ensuring the rights and opportunities of persons with disabilities on an equal basis with other citizens and is to implement rehabilitation measures. It was established that the main subject of the state system of social protection of people with disabilities in Ukraine is the labor and social protection bodies of the people who run the information bank of people with disabilities who work and wish to work; inform people with disabilities about employment opportunities for certain professions; submit to the employment centers lists of persons with disabilities who wish to work, indicating professions and specialties; send persons with disabilities to employment centers for vocational guidance and placement; participate in the development of employment programs. The research focuses on the normative and legal documents, on which the rights of persons with disabilities are based on education and the development and testing of those socio-pedagogical conditions that will ensure full social adaptation of persons with disabilities both in the system of interpersonal intra-group and communicative connections, and in educational and higher education institutions. The article focuses on the issue of the professional rehabilitation of persons with disabilities by the labor and social welfare authorities and the Center for the professional rehabilitation of people with disabilities in promoting vocational education and further employment.

Key words: *person with disabilities, Center of professional rehabilitation of people with disabilities, rehabilitation, education, inclusive education.*

Постановка проблеми. У нашій країні простежується тенденція зростання кількості осіб з інвалідністю майже щодня внаслідок військових подій на Сході України. Сучасна політика стосовно осіб з інвалідністю – результат її розвитку протягом останніх років. Значною мірою вона відображає загальні умови життя, а також соціальну та економічну політику у різні періоди часу. Однак стосовно інвалідів склалося багато специфічних факторів, які впливають на умови їхнього життя. Неосвіченість, зневага оточуючих, зневіра і жах – ці соціальні фактори ізолювали інвалідів та затримали їхній розвиток, про це свідчить історія.

Мета статті – розкрити та проаналізувати становлення та розвиток прав осіб з інвалідністю на освіту та трудову зайнятість.

Виклад основного матеріалу. Болючим питанням для України постає питання працевлаштування осіб з інвалідністю, тому на подолання головних перешкод зайнятості осіб з обмеженими фізичними можливостями націлена Державна програма розвитку системи реабілітації та трудової зайнятості осіб з обмеженими фізичними можливостями, психічними захворюваннями та розумовою відсталістю на 2007–2011 рр., яку затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 12.05.2007 р. № 716. Під час складання цієї Програми було враховано напрями Плану дій Ради Європи на 2006–2015 рр. щодо захисту прав людей з обмеженими можливостями та забезпечення їхньої повноцінної участі у житті суспільства. На створення умов для працевлаштування інвалідів спрямовано наказ Мінпраці України від